

בתי המשפט

066476/04 א		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
28/12/05	תאריך:	כב' השופטת שושנה אלמגור - סגנית נשיא	בפני:

בעניין:	ברומקס בע"מ	שמשון מירנברג	תובע
	ע"י ב"כ עו"ד	נגד	
	בסט מיכל	גלי כרמלי	נתבע
	ע"י ב"כ עו"ד		

פסק דין

תביעה בעילה של הפרת חוק איסור לשון הרע תשכ"ה - 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע" או "החוק").

תמצית העובדות והטענות:

1. התובעת הינה חברה בע"מ העוסקת ביבוא ושיווק של מוצרי צריכה המוצעים למכירה באמצעות חוברות הנשלחות לבעלי כרטיסי אשראי ביחד עם החשבונות החודשיים (להלן: "החוברות").
2. ביום 19.7.04 הזמינה הנתבעת מהתובעת מושב אסלה אקרילי וסט שטיחים תואם (להלן: "המוצר"). ההזמנה הינה הזמנה טלפונית והחויב הינו באמצעות כרטיס האשראי שאוחזת הנתבעת. בהתאם לפרסום שבחוברת מועד ההספקה 14 עד 21 ימי עסקים ממועד ההזמנה.
3. ביום 15.8.04, משלא קיבלה הנתבעת את המוצר, פנתה לשירות הלקוחות של התובעת ונאמר לה כי חל עיכוב קל באספקתו כתוצאה משביתה שפרצה בנמל וכי המוצר יגיע לביתה תוך יום יומיים. משלא הגיע המוצר תוך התקופה האמורה, ניסתה הנתבעת ביום 19.8.04 להשיג את שירות הלקוחות של התובעת ואולם המענה הקולי ענה כי המשרדים סגורים ויש להשאיר הודעה. השיחה נותקה ללא מתן אפשרות להשארת הודעה. במהלך אותו יום ניסתה הנתבעת - ללא הצלחה - להשיג את התובעת במשך עשר פעמים (תדפיס שיחות הטלפון צורף לתצהיר הנתבעת, נספח ב')
4. ביום 24.8.04 שוחחה הנתבעת עם שירות הלקוחות של התובעת ושוב נאמר לה כי כתוצאה מהשביתה בנמל קשה לאתר את המכולה בה נמצא המוצר וכי יחול עיכוב נוסף באספקתו. כפיצוי הובטח לנתבעת מכשיר ווקמן. רדיו אוזניות עלוב נשלח לנתבעת לאחר שלשה ימים ממועד השיחה האמורה (מוצג נ/7).
5. ביום 8.9.04 ניסתה הנתבעת להשיג בטלפון את מחלקת שירות הלקוחות של התובעת, מאמציה עלו בתוהו. במקרים בהם הצליחה סוף סוף לקבל קשר, נותקה השיחה עוד לפני שהתחילה. הנתבעת פנתה באותו יום למחלקת ההזמנות של התובעת, שם קיבלה מענה אנושי מידי ונמסר לה - שוב - על השביתה בנמל.
6. ביום 27.9.04 כשטרם הגיע המוצר לידי הנתבעת נעשו על ידה מספר ניסיונות להשיג את מחלקת ההזמנות או מחלקת שירות לקוחות של התובעת, השיחה נותקה וכאשר סוף סוף הצליחה להשיג את מרכז ההזמנות הופנתה לשירות הלקוחות. משירות הלקוחות לא היה מענה. תיעוד על ביצוע השיחות מופיע בתדפיס השיחות נספח ב' לתצהיר הנתבעת.
7. ביום 23.8.04 פורסמה כתבה בעיתון מעריב של העיתונאי גדעון רייכר המגוללת סיפורם של שני צרכנים, אשר נתקלו באותם קשיים לקבלת מוצר שהזמינו מהתובעת, כפי שנתקלה הנתבעת כמותואר לעיל (להלן: "הכתבה").

על רקע זה ולאור האמור בכתבה שלחה הנתבעת מכתב, באמצעות הפקס, למערכת כלבוטק (נספח ג' לתצהירה) בו היא מגוללת את סיפור המעשה המתואר לעיל. קבלת המכתב אושרה על ידי נציגת כלבוטק. העתק המכתב נשלח לתובעת על ידי הנתבעת בדואר רשום. במקביל, באותו יום, שלחה הנתבעת מכתב באמצעות הדואר האלקטרוני לשלשה מבני משפחתה. מכתב זה הופץ לתיבות דואר אלקטרוניות רבות והוא נשוא התביעה שבפני. הצדדים חלוקים אשר לנוסח המדויק של המכתב. לגרסת הנתבעת היא שלחה את המכתב, נספח ד' לתצהירה, שזוהי לשונו:

"שלום לכולם,

הנה גם אני פותחת במרץ במסע להפצת המייל הזה לכמה שיותר אנשים ברחבי הארץ. המייל הזה אמיתי לחלוטין ואני אישה אמיתית לחלוטין ולכן אבקש לא למחוק את פרטיי בסוף המייל בכדי שיוכלו לוודא את אמיתות המייל (מי שירצה).

ישנה חברה בשם "ברומרס" אשר מפרסמת את מוצריה בחוברות של חברות האשראי (אלו הבאות עם החיוב החודשי). החברה הזו היא לדעתי חברת קש. יש להם מוקד הזמנות מאוד נחמד ויעיל אשר שמח לקבל ממכם את מספר כרטיס האשראי והכתובת אך מוצרים לא תראו ממנה. אני לא היחידה בעסק הזה ויש עוד קורבנות למעשי ההונאה של החברה הזו. לאחר ביצוע הקניה אין אפשרות לדבר עם מוקד שירות הלקוחות ולא ניתן לבטל את העסקה אלא רק דרך מוקד שירות הלקוחות (שלא עונה כזכור).

אל תרכשו מוצרים דרך ברומקס - אתם שמים את עצביכם על קרן הצבי.

נא הפיצו מייל זה לכמה שיותר אנשים.

ראו הוזהרתם.

תודה לכווולם

מיכל בסט

נהריה

נייד : 052-2360694

(הדגשה שלי ש.א.)

התובעת טוענת כי אליה הגיעו נוסחים, שונים מעט, של המכתב, שהעתיקהם צורפו לתצהיר עדותו הראשית של מנהלה, העד יעקב בנגלס (להלן: "מנכ"ל התובעת"). השוני בין המכתבים מתבטא בתיבת המילים; "אתם שמים את עצביכם על קרן הצבי", כאשר במכתבים שצורפו לתצהיר מנכ"ל התובעת רשום; "אתם שמים את כספיכם על קרן הצבי". כמו כן המילה "לדעתי" המופיעה לפני המילים "... חברת קש", אינה מופיעה במכתבים שצורפו לתצהיר מנכ"ל התובעת.

הנתבעת טוענת כי במהלך הפצת מכתבה נעשו בו שינויים על ידי מפיצי המכתב, שלא על דעתה.

8. במקביל למשלוח המכתב ניסתה הנתבעת לבטל את ההזמנה באמצעות חברת האשראי והיא הופנתה לחברת "תנופה" האחראית להפצת החוברות. נציגת חברת תנופה הודיעה לנתבעת, לאחר בירור, כי לא הצליחה לבטל את ההזמנה מפאת העובדה שמספר תעודת הזיהוי שמסרה לתובעת היה שגוי. אין חולק כי הנתבעת לא חויבה בסכום כלשהו מכוח הזמנת המוצר.

9. התובעת טוענת כי האמור במכתב מהווה לשון הרע כמשמעות המונח בחוק איסור לשון הרע והיא תובעת כפל הפיצוי הסטטוטורי. הנתבעת טוענת כי אין באמור במכתב כדי להוות לשון הרע ולחלופין כי עומדות לה ההגנות לפי סעיף 14 ו - 15 (3) לחוק.

דיון:

1. בין אם תתקבל גרסת התובעת אשר לנוסח המכתב ובין אם תתקבל גרסתה של הנתבעת אשר לנוסח, שני הנוסחים מהווים מכתב המשמיץ את התובעת. מתוכן המכתב עולה כי הוא נועד לבזות את התובעת בשל מעשיה והתנהגותה כלפי לקוחותיה.

סעיף 1(1) לחוק איסור לשון הרע קובע, בין היתר, כי לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול להשפיל אדם בעיני הבריות, לעשותו מטרחה לבוז או ללעג מצידם. סעיף 1(2) לחוק זה קובע כי לשון הרע הוא פרסום העלול לפגוע באדם, במשרתו, בעסקו או במקצועו. פרשנות הפרסום והמשמעות שיש ליתן למילים ולביטויים המופיעים בו תעשה על פי המבחן האובייקטיבי של השופט היושב בדן (ראה ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, מג(2), 333). יש לפרש את תוכן הפרסום ומשמעותו לפי מובן הרגיל של המילים והביטויים כפי שהאדם הסביר היה מבין אותן כפשוטן. גם אם המילים, כפשוטן - על פי פרשנותן הדוקנית - אינן פוגעניות, הרי שיש ללמוד על אופי הפרסום ומשמעותו מההקשר הכללי של הדברים שבו הן נאמרו. גם אם לשון הרע נאמרת באופן מרומז אולם הרמיזות אינן יכולות להשתמע, אלא באופן המכפיש את שמו של התובע, לא ישמע הנתבע בטענה כי הביטויים הפוגעניים לא נאמרו במפורש (ראה ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ ואח', מט(2) 843).

עיון במכתב מביא למסקנה כי הנתבעת מייחסת לתובעת התנהגות הגובלת במרמה. נקיטת לשון "חברת קש", גם אם היא מסויגת במילה "לדעתי" כאשר לצד המילים נמצא הסבר על כך שהחברה התובעת מקבלת ביעילות ובנימוס כל הזמנה לרכישת מוצר כנגד חיוב כרטיס האשראי, ומנגד אינה מספקת את המוצר ואינה עונה לפניית הלקוחות, מביא את הקורא הסביר למסקנה כי מדובר במעשה הונאה. הנתבעת אינה מותירה מקום לספק אצל הקורא והיא משתמשת בביטוי "אני לא היחידה בעסק הזה ויש עוד קורבנות למעשה ההונאה של החברה הזו". לפיכך לא יכול להיות ספק שהנתבעת, במכתבה, מיחסת לתובעת מעשה הונאה של הוצאת כספים במרמה מהציבור באופן שהיא מקבלת הזמנות ונוטלת מהמזמינים את מספר כרטיסי האשראי אך אינה מספקת את המוצר המוזמן. על כן אין נפקא מינה אם בסופו של המכתב נרשם "אתם שמים את עצביכם על קרן הצבי" או "אתם שמים את כספיכם על קרן הצבי". מהקטע הקודם למילים האמורות ברור לקורא כי הוא מוזהר שלא לבצע הזמנות באמצעות התובעת, שבמעשי ההונאה שלה מוציאה במרמה כספים מהציבור.

אשר על כן יש לקבוע כי האמור במכתב עונה על הגדרת לשון הרע כמשמעותה בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע. אין גם ספק כי התקיים יסוד "הפרסום", שכן הנתבעת שלחה את המכתב, גם לפי גריסתה, לשלשה מבני משפחתה. היא גם ציפתה מהם שיפיצו את המכתב הלאה. בין אם כוונתה היתה לגרום לתובעת ליצור קשר איתה או בין אם כוונתה היתה להזהיר את הציבור, בשני המקרים מתקיים יסוד הפרסום.

2. אני סבורה כי בנסיבות המקרה, כפי שגוללו בפני, עומדת לנתבעת הגנת סעיף 14 לחוק בדבר אמת בפרסום. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע קובע לאמר:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תשלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש."

(הדגשה שלי ש.א.)

שני יסודות כולל סעיף 14 לחוק, שבהתקייםם תעמוד לנתבעת הגנת אמת בפרסום. האחד, אמת הדברים שפורסמו והשני, עניין ציבורי. כמו כן נקבע בסעיף 14 האמור כי לא כל העדר התאמה בין העובדות ובין הפרסום תשלול את הגנת הסעיף, ובלבד שאי התאמה נוגעת לפרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש.

בחינת אמיתות העובדות המתוארות בפרסום נעשית באספקלריה של המציאות במועד הפרסום ולא "בחוכמה שלאחר מעשה". אם העובדות המתוארות בפרסום מתארות מצב עובדתי כפי שנגלה בפני הנתבע במועד הפרסום הרי שעל כך יאמר כי הדברים שפורסמו הם אמת.

בדנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות בע"מ ואח' נגד קראוס ואח' נ"ב(3), 1 נחלקו דעות השופטים - בין היתר - בשאלה האם יש לבחון את אמיתות הפרסום במועד הפרסום שמא יש לבחון אמיתותו במועד כלשהו, מאוחר למועד הפרסום. דעת הרוב, כפי שבאה לידי ביטוי בפסק דינו של השופט ת.אור קובעת כי יסוד אמיתות הפרסום יבחן על פי המצב העובדתי בעת הפרסום. עיקרון זה בא לידי ביטוי בלשון סעיף 14 לחוק הנוקט לשון עבר:

”... הדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי”

(הדגשה שלי ש.א.)

כלומר, סעיף 14 לחוק מחייב את בחינת אמיתות הפרסום והעניין הציבורי בנקודת הזמן של מועד הפרסום. עוד נקבע כי פרשנות זו של החוק מביאה לידי ביטוי את האיזון הנכון והמידתי בין הזכות לחופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב. אם בכל מקרה של פרסום, בעיקר עיתונאי, יהא חשוף המפרסם בפני תביעות לשון הרע מהטעם שהתפתחויות עתידיות כלשהן עלולות להפוך את הפרסום לפרסום שאינו אמת, קיים חשש ממשי שכלי התקשורת ימנעו מלפרסם שמא תתרחשנה התפתחויות נוספות אשר תשפענה על אמיתות הפרסום במועד שפורסם.

פרשנות הבוחנת את אמיתות הפרסום במועד הדיון בתביעה, ולא במועד עשייתו, עלולה לפגוע פגיעה ממשית בחופש הביטוי וחמור מכך, באינטרס הציבורי החשוב של פרסום המידע במועדים שיש רלוונטיות למידע זה (עמ' 34 לפסק הדין).

שאלה נוספת אליה התייחס בית המשפט העליון בפרשת קראוס היתה היחס שבין סעיף 17 לסעיפים 14 ו- 15 לחוק איסור לשון הרע. אולם מששאלה זו אינה עומדת לדיון בפני, לא אתייחס אליה.

מתיאור העובדות כפי שפורטו לעיל ומחומר הראיות שהונח בפני מתבקשת המסקנה כי במועד משלוח המכתב לא היה בידי הנתבעת אלא להסיק, שנפלה קורבן למעשה נוכלות, ממנו ביקשה להתריע ולהזהיר את הציבור כולו. ואנמק:

מתדפיס שיחות הטלפון שצרפה הנתבעת לתצהירה עולה כי לאחר חלוף המועד להתחייבותה של התובעת לספק את המוצר, ובמשך ימים שלמים ניסתה הנתבעת ליצור קשר טלפוני עם התובעת, ללא הצלחה. הוכח בפני, ללא כל צל של ספק, כי באותה תקופה התובעת התחמקה מהלקוחות שהזמינו מוצרים באמצעות הטלפון ובחיוב כרטיס האשראי; שירות הלקוחות שלה נמנע מלענות לפניית הטלפוניות בעוד שמחלקת הזמנות עבדה בתקופה המקבילה במרץ, ללא לאות והמשיכה לקבל הזמנות לרכישת מוצרים. הסברה של התובעת כי באותה תקופה, חודשים אוגוסט עד אוקטובר 2004, היא התמודדה עם בעיות בקווי הטלפון לא הוכחה, והוא נשמע כתירוץ עלוב מפי מנכ"ל התובעת, אשר לא גובה במסמך כלשהו מטעם חברת בזק או חוות דעת של מומחה. מעניין לציין כי הבעיות בקווי הטלפון התעוררו רק ככל שהדבר נוגע לשירות הלקוחות ולא ככל שהדבר נגע למחלקת ההזמנות. אני דוחה טענתה של התובעת בדבר שיבוש קווי הטלפון וקובעת כי הנתבעת הוכיחה שהתובעת התעלמה באופן מפגיע, בוטה ומזלזל בלקוחות שהזמינו מוצרים באמצעות כרטיס האשראי. ההתנהגות המזלזלת בלקוחות, שכבר הזמינו מוצרים, באה לידי ביטוי לא רק בניתוק שיחות הטלפון, אלא אפילו לא טרחה התובעת להשאיר מענה קולי כי בשל קשיים כלשהם בנמל הימי חלים עיכובים באספקת המוצרים. יתר על כן, בהתאם לאישור חברת הספנות (מוצג נ/ 5) האוניה נפרקה בנמל אילת ביום 11.8.04 ושחררה, כתוצאה מהשביתות בנמל, ביום 1.9.04. לפיכך לא ברור מדוע לא קיבלה הנתבעת את המוצר במחצית הראשונה של חודש ספטמבר 2004 ועוד יותר לא ברור מדוע גם בסוף חודש ספטמבר 2004 עדיין נותקו השיחות בשירות הלקוחות, עובדה שבסופו של דבר הביאה את הנתבעת לכתיבת המכתב, לאחר כחודש וחצי של ניסיונות נואשים להשיג קשר ממשי עם התובעת.

זאת ועוד, הנתבעת הסבירה בעדותה כי היא ניסתה לבטל את העסקה, בין באמצעות חברת תנופה ובין בניסיונותיה ליצור קשר טלפוני עם התובעת עוד לפני כתיבת המכתב, אולם ניסיונות אלה עלו בתוהו (עמ' 10 לפרוטוקול). ברור, על כן, כי בנסיבות אלה כאשר מצד אחד הקשר עם התובעת נעשה בלתי אפשרי, מצד שני הנתבעת אינה מצליחה לבטל את העסקה, ומצד אחר היא קוראת כתבה בעיתון על כך שצרכנים נוספים עברו את המסלול שהיא עוברת, נוצר הרושם המובהק כי מדובר במעשה נוכלות, אליו נקלעה הנתבעת. בהקשר זה יצוין כי אין כל משמעות לשאלה אם כרטיס האשראי של הנתבעת כבר חויב בסכום הרכישה, אם לאו. יש הצדקה לכך שאדם אשר מסר את מספר כרטיס האשראי שלו בתמורה לרכישה באמצעות הטלפון או הדואר האלקטרוני ולא קיבל את המוצר, יחשוש חשש ממשי כי נקלע למעשה נוכלות וכי מספר הכרטיס ימשיך ויתגלגל לידיים שיעשו בו שימוש שלא כדין.

לא זאת כי אם אף זו, מכתב התלונה ששלחה הנתבעת למערכת כלבוטק, שהעתק ממנו נשלח לתובעת, לא זכה למענה ענייני כלשהו מטעם האחרונה. נכון, אמנם, כי לאחר משלוח המכתב למערכת כלבוטק שלחה הנתבעת את המכתב נשוא התביעה, אולם כפי שהוכח בפני, התובעת לא התייחסה גם למכתב התלונה לכלבוטק, ורק כאשר הבינה כי מכתבה של הנתבעת עלול להזיק לה, כתוצאה מהעובדה שהופץ בין משתמשי דואר אלקטרוני רבים, שלחה לה מכתב התראה, אך לא מכתב הסבר להשתלשלות האירועים העגומה כמתואר לעיל.

תוכן המכתב התאשר ואושש באמצעות עדי הגנה נוספים, אשר עברו תהליך דומה לזה שעברה הנתבעת. עדת ההגנה חניתא רוטנר העידה כי אף היא הזמינה מהתובעת במחצית חודש אוגוסט 2004 מוצר זהה לזה שהזמינה הנתבעת, אף היא באמצעות החוברת. משלא התקבל המוצר תוך המועד בו התחייבה התובעת, ניסתה העדה, ללא הצלחה, ליצור קשר טלפוני עם התובעת, וכך היא מעידה;

"העוגמת נפש שלי לגבי האין ספור הניסיונות להשיג את מרכז הלקוחות. לאחר שההזמנה בוצעה, יכולתי לדבר לקירות"

(עמ' 15 לפרוטוקול שורות 7,8)

למרות שלא קיבלה את המוצר חויב כרטיס האשראי של העדה בסכום הרכישה. העדה עברה תלאות טלפוניות רבות בדומה לאלו שעברה הנתבעת. בסופו של דבר קיבלה העדה את המוצר ביום 11.11.04, באחור של כמעט חודשיים מיום האספקה המחויב.

עדי הגנה נוספים, שסיפרו על אותה מערכת ייסורים והעדר יכולת ליצור קשר עם התובעת לא נחקרו כלל על תצהיריהם. בהקשר זה ראוי להוסיף כי האופן שבו התובעת הקפידה לשמור על "זכות השתיקה" ולא ליצור קשר ומגע כלשהו עם לקוחותיה, שכבר הזמינו מוצרים והפקידו בידיה את מספר כרטיס האשראי, תואר גם בכתבה שפורסמה על ידי העיתונאי גדעון רייכר בעיתון מעריב. ככלל, העובדות המתוארות בעיתון אינן - כשלעצמן - עדות לאמיתות הדברים הרשומים בו. יחד עם זאת במקרה זה הודה מנהל התובעת בעדותו כי אין לו תלונות נגד גדעון רייכר מפני שגדעון רייכר כתב בכתבתו על הבעיות שהיו לתובעת עם קווי הטלפון. אולם עיון מעמיק בכתבה מלמד על כך שאף ממנה עולה שהעיתונאי מצביע על כך שבפנינו חברה, אשר לאחר שגבתה את כספי המכירה, היא נעלמת ומתפוגגת וללקוח אין אפשרות ליצור עמה קשר כלשהו. במילים אחרות, מקריאת הכתבה אפשר להגיע למסקנה, כי המדובר בחברת קש, גם אם הדבר לא נאמר במפורש, וכי אותם לקוחות שפנו למערכת העיתון לא היו זוכים למענה כלשהו או לתמורה עבור כספם, אלא לאחר התערבותו של העיתון.

בנסיבות המתוארות לעיל האמירות המופיעות במכתב על כי התובעת הינה חברת קש, אשר מוכרת מוצריה, באמצעות חויב כרטיס אשראי, אינה מספקת את המוצרים ומנתקת כל קשר עם הלקוח באופן שלאחרון אין כתובת לפנות אליה הינן אמת. כאשר האמירות על כי הלקוח נתקל בניתוק של שיחות טלפון, במקרה הרע, ובמענה המפנה אותו למקום אחר שבו אינו זוכה למענה, במקרה הטוב, מהן מתבקשת מסקנה כי זהו מקרה מובהק של מעשה נוכלות, עוקץ, מרמה או כיוצ"ב, הינן אמת.

לפיכך משכתבה הנתבעת במכתב כי נפלה למעשה הונאה וכי היא מזהירה את הקוראים מפני אותה חברה, הרי שבמועד כתיבת הדברים היה בהם אמת.

אשר לתנאי השני הקבוע בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע בדבר "עניין ציבורי", אין צורך להכביר במילים. לציבור עניין רב לדעת ולהיות מוזהר מפני מעשי הונאה של ספקי מוצרים שונים, בעיקר אלה הנעדרים כתובת המובאת לידיעת הציבור, והמספקים את המוצרים באמצעות הזמנות בדואר האלקטרוני או באמצעות הזמנות טלפוניות. העובדה כי בסופו של דבר התובעת גילתה פניה והוכיחה כי היא חברה פעילה אינה פוגעת בהגנת הנתבעת, אשר במועד משלוח המכתב הונחו בפניה כל העובדות כדי להגיע למסקנה כי מסרה את מספר כרטיס האשראי שלה והרשתה לחייבו לספק עלום שלא התכוון לספק לה את המוצר שהזמינה ממנו.

3. לאור האמור לעיל מיותר לדון בהגנת סעיף 15 (3) לחוק איסור לשון הרע, יחד עם זאת אני רואה לנכון להוסיף כי הנסיבות שתוארו לעיל מצדיקות מתן הגנה גם לפי סעיף זה.

ארבעה יסודות על הנתבע להוכיח על מנת לחסות בהגנת סעיף 15 (3) לחוק איסור לשון הרע, ואלה הם:

- א. הגנה על עניין "אישי" ו"כשר" של המפרסם.
- ב. שהפרסום לא יעבור את השיעור הראוי להגנת העניין האישי הכשר.
- ג. שתפוצת הפרסום תהא מוגבלת ומופנית לאותם אנשים שהפרסום נועד על מנת להגן על העניין האישי הכשר של המפרסם.
- ד. תום לב.

עניין אישי כשר הוגדר בפסיקה כעניין המגן על האינטרס של אדם בין אם מדובר בהגנה על אינטרס כלכלי, חפצי או כל עניין אישי הראוי להגנה (ראה ע"א 310/74 שטרית נ' מזרחי ל(1) 389). האינטרס של המפרסם הפוגע, ובמקרה זה הנתבעת, לשמור ולהגן על זכות הקניין שלה, קרי החיוב הצפוי בכרטיס האשראי, הינו עניין אישי כשר הראוי להגנת סעיף 15(3) לחוק.

אשר לתוכן הפרסום, כבר נקבע לעיל כי התוכן הינו אמת, וגם אם יטען הטוען כי היה בו משום הפרזה הרי שהמציאות העובדתית, כפי שנתקלה בה הנתבעת, הביאה אותה למסקנה כי מדובר בחברת קש ובמעשה תרמית והונאה. תוכן המכתב נועד על מנת להגן על עניינה האישי והכשר של הנתבעת תוך שהצטברות העובדות מביאה אותה למסקנה סבירה בדבר מעשה ההונאה עליו היא מתריעה במכתב.

נשאלת השאלה האם תוכן המכתב עונה על שאלת המידתיות הקבועה בסעיף 15(3) לחוק כך שהפרסום לא יעבור את הגבול הראוי, לפי העניין, להגנת עניינה האישי הכשר של המפרסם. הגנת סעיף זה תחול רק מקום שלשון הרע שפורסמה רלוונטית להגנת העניין האישי הכשר (ראה ע"פ 24/50 גורלי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ה, 1145). לאחר שהנתבעת נותרה מול שוקת שבורה, ניסיונותיה ליצור קשר טלפוני עם התובעת עלו בתוהו, ניסיונותיה לבטל את העסקה באמצעות חברת תנופה, אף הם עלו בתוהו, אני מקבלת את גרסתה ועדותה כי קיוותה שבאמצעות הפצת המכתב בדואר האלקטרוני, תיצור עמה התובעת קשר, כפי שאכן קרה בפועל. מנכ"ל התובעת העיד כי גם למכתב התלונה שכתבה הנתבעת לכלבוטק הוא לא טרח להגיב ורק כאשר הפנו את תשומת ליבו שעלול להיגרם לתובעת נזק כתוצאה מהפצת המכתב בדואר האלקטרוני, הוא שיגר אליה מכתב התראה של פרקליטו. הנה, כי כן, מפיו של מנכ"ל התובעת עונה הפצת המכתב בדואר האלקטרוני על תנאי המידתיות הקבועה בסעיף 15 (3) לחוק איסור לשון הרע. גם אם נראה - על פניו - כי מדובר בהפצה מופרזת, הוכח כי בנסיבות העניין זוהי דרך התקשורת היחידה שהיתה אפשרית מבחינתה של התובעת.

במסגרת הוכחת תום הלב על המפרסם להוכיח כי נקט באמצעים הדרושים על מנת לוודא שהדברים שהוא עומד לפרסם הינם נכונים (ראה ע"א 211/86 ננס נ' פלורו מ(1) 210). כאשר תוכן הפרסום רלוונטי לצורך ההגנה על עניינה האישי הכשר של הנתבעת יהווה הדבר ראייה נוספת להוכחת תום ליבו. סעיף 16(א) לחוק איסור לשון הרע קובע כי אם עשה הנתבע את הפרסום באחת מהנסיבות האמורות בסעיף 15 לחוק וכאשר הפרסום לא חרג מתחום הסביר חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב. מהדברים שפורטו לעיל מתבקשת המסקנה כי הנתבעת עמדה בנטל להוכיח את תום ליבה. משלא חרגה במידת הפרסום ובתוכן הפרסום מהסביר והדרוש לצורך הגנה על עניינה האישי והכשר חזקה עליה שפרסום המכתב נעשה בתום לב והתובעת לא סתרה חזקה זו.

יתר על כן, הנתבעת לא הוכיחה את החזקה השלילית הקבועה בסעיף 16(ב) לחוק איסור לשון הרע. מהעדויות שהובאו בפני לא התקיים אף לא אחד מהתנאים הקבועים בסעיף 16(ב) לחוק באופן שיעמיד כנגד הנתבעת חזקה בדבר העדר תום לב. גם אם נצא מהנחה שהדברים שנכתבו במכתב לא היו אמת הרי שהנתבעת האמינה בהם באמת ובתמים. היא אף נקטה, לפני פרסום המכתב, אמצעים סבירים לבדוק את אמיתות הדברים ומידת הפרסום לא באה לפגוע במידה העולה על הסביר והנדרש להגנת עניינה האישי הכשר.

מן הטעמים האמורים לעיל אני דוחה את התביעה ומחייבת את התובעת לשלם לנתבעת הוצאות ושכר טרחת עורך דין בסך 12,000 ש"ח בצירוף מס ערך מוסף, ריבית והפרשי הצמדה כחוק מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

ניתן בלשכתי, כ"ז בכסלו, תשס"ו (28 בדצמבר 2005).

המזכירות תשלח לצדדים עותק פסק הדין.

שושנה אלמגור, שופטת

סגנית נשיא